

คำชี้แจงความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.

๑. วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของภารกิจ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภารกิจในการดำเนินงานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สำคัญ ดังนี้

(๑) สงวน อนุรักษ์ ป่าไม้ และจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างบูรณาการที่ตอบสนองต่อการพัฒนา และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

(๒) บริหารจัดการน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ

(๓) รักษาและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม

(๔) การป้องกัน การลดผลกระทบ และการปรับตัวเพื่อรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๕) การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการองค์กรและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. ใครควรเป็นผู้ทำภารกิจ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชในเขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ โดยการควบคุมป้องกัน พื้นที่ป่าอนุรักษ์ เดิมที่มีอยู่ และพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้กลับสมบูรณ์ ด้วยกลยุทธ์การส่งเสริม กระตุ้น และปลูกจิตสำนึกให้ชุมชน มีความรู้สึกหวงแหน และการมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งที่อยู่อาศัยของ สัตว์ป่า แหล่งอาหาร แหล่งนันทนาการ และการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชน

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ได้ใช้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานและมีบทบัญญัติ บางประการไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรต้องปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนี้

(๑) เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔) ในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึง ชีตจำกัดและศักยภาพ ในการฟื้นตัว ปกป้องรักษาทรัพยากรป่าไม้ โดยสนธิกำลังของทุกภาคส่วนมีระบบ สารสนเทศมาใช้เพื่อการบริหารจัดการ บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม อนุรักษ์และใช้ ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างยั่งยืนและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม รวมทั้งผลักดัน แนวทางการประเมินมูลค่าของระบบนิเวศ และการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ ลดความขัดแย้งเชิงนโยบาย ระหว่างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยว การประมง และวิถีชีวิตของชุมชน คำนึงถึงความจำเป็น และมูลค่าในอนาคต

(๒) สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ด้านที่ ๑๑ ในการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เร่งปรับปรุงประมวลกฎหมายหลักของประเทศและกฎหมายอื่น ๆ ที่ล้าสมัย ไม่เป็นธรรม ไม่สอดคล้องกับ ความตกลงระหว่างประเทศ และเป็นอุปสรรคต่อการบริหารราชการแผ่นดิน โดยจะใช้กลไกของหน่วยงานเดิม ที่มีอยู่ และระดมผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นคณะกรรมการที่จะจัดตั้งขึ้นเฉพาะกิจเป็นผู้เร่งดำเนินการ

(๓) สอดคล้องกับ...

(๓) สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้มีการพิจารณา ทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายทุกห้าปีที่กฎหมายใช้บังคับ

(๔) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบให้มีความทันสมัย

(๕) คงเจตนารมณ์ในการจัดการอุทยานแห่งชาติตามหลักวิชาการ

(๖) เพื่อให้เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการบริหารจัดการ ค้ำครอง ดูแล รักษาหรือบำรุงทรัพยากรธรรมชาติ

(๗) เพื่อให้เกิดการแบ่งเขตการจัดการตามหลักวิชาการ

(๘) เพิ่มบทกำหนดโทษให้มีความรุนแรง สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

(๙) การกำหนดพื้นที่ป่าคุ้มครองให้มีผลบังคับตามกฎหมาย ได้แก่ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ

(๑๐) เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง อาทิ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity : CBD)

๔. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

ไม่มี เนื่องจากเป็นกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

๕. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

(๑) บุคคลอยู่ภายใต้บังคับใช้ของกฎหมายต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข และมาตรการควบคุมต่าง ๆ อาทิ กำหนดให้ผู้ใดเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี และปฏิบัติตามประกาศของทางราชการ

(๒) ประชาชน หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ สามารถขออนุญาตเข้าไปในพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมายนี้ เพื่อเป็นการสำรวจ การศึกษาวิจัย การทดลองทางวิชาการ หรือการถ่ายวีดิทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ ในเขตอุทยานแห่งชาติเพื่อศึกษาระบบนิเวศของทรัพยากรธรรมชาติ

(๓) ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน และสามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติบางชนิดที่เกิดทดแทนได้อย่างยั่งยืนได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

๖. ความพร้อมของรัฐ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีเจ้าหน้าที่ทั้งในหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อปฏิบัติงานตามกฎหมายนี้

แต่บางภารกิจต้องมีการเตรียมความพร้อมบุคลากร และต้องใช้งบประมาณในการปฏิบัติงานเพิ่มเติม

๗. หน่วยงานรับผิดชอบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย โดยมีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

๘. มีวิธีการ...

๘. มีวิธีการทำงานและการตรวจสอบ

(๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนดวิธีการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยการออกกฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตามกฎหมาย

(๒) ระบบการตรวจสอบโดยการรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา การตรวจสอบ โดยการตรวจราชการ และการรับฟังหรือรับข้อร้องเรียนของประชาชนผู้เกี่ยวข้อง

๙. อำนาจในการตราอนุบัญญัติ

(๑) ร่างกฎหมายกำหนดให้มีการตราอนุบัญญัติ กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ โดยผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรม กับประชาชนผู้เกี่ยวข้อง

(๒) ร่างกฎหมายมีบทเฉพาะการกำหนดให้กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ ตามกฎหมายว่าด้วย อุทยานแห่งชาติที่บังคับใช้อยู่เดิม ใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดแย้งกับกฎหมายนี้ จนกว่าจะมีการออกตามกฎหมายนี้ ใช้บังคับ

(๓) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการให้มีการจัดทำร่างอนุบัญญัติซึ่งออกตามความในร่างกฎหมายนี้ ควบคู่กันกับการเสนอ ร่างกฎหมายนี้เพื่อจะใช้ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามขั้นตอนการเสนอกฎหมายด้วยต่อไป

๑๐. การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

(๑) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช แจกเวียนหนังสือราชการให้หน่วยงานปฏิบัติในสังกัด แสดงความคิดเห็น ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ และจัดตั้ง คณะทำงานพิจารณารวบรวมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย

(๒) จัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นผู้มีความรู้ความชำนาญและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อวันที่ พุทธศักราชที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๔ อาคารสหกรณ์ออมทรัพย์กรมป่าไม้ โดยมี ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ - ๑๖ และสาขาทุกสาขา หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ ผู้แทนภาคประชาสังคม และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึง ประชาชนที่สนใจ

(๓) จัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหารในหน่วยงานกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยได้นำความคิดเห็นของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ และคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ ที่มีข้อเสนอมาเข้าร่วมพิจารณาด้วยแล้ว

(๔) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีคำสั่งที่ ๒๒๓๙/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. โดยคณะทำงานฯ มีอำนาจหน้าที่วิเคราะห์หลักการและเนื้อหาของร่าง พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งได้ดำเนินการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติจากการ รับฟังความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นและผ่านความเห็นชอบคณะทำงานฯ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. แล้ว เมื่อวันที่พุทธศักราชที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙
